

Slechtění rostlin: 1 individuální rozbor rostlin pšenice na slechtitelské stanici, 2 příprava pšenice ozimé ke křížení, 3 zvládnutí techniky hydroponie a využití opylůvacího zařízení u ječele lučňáka, 4 skleníková pšenice, 5 zimní křížení pšenice ve skleníku umožňující zkrácení doby slechtění, 6 zimní výběr rostlin sazečkové generace krmné řepy

šapa je nesprávné pojmenování válcového vrťáku (žlice) pro sondování v měkkých stejnorodých zeminách.

Šárka, výnosná keříčková odrůda fazolu zahradiño se zelenými lusky, povolena v r. 1969. Je raná, vhodná k přímému konzumu i ke konzervárenskému zpracování. Lusk má poměrně krátký, na průřezu kruhový, semeno bílé. Š. je odrůda dosti odolná proti škvrnitosti lusků.

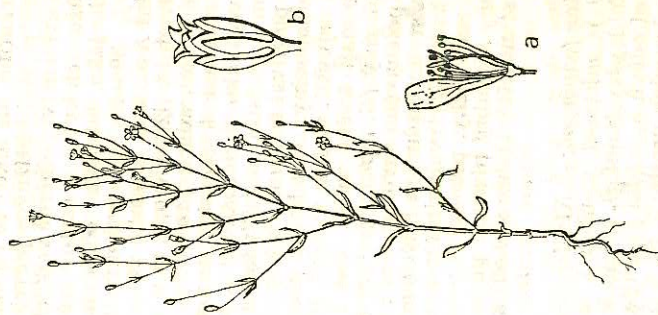
Jelinková u abpukocoe; -e Scharakrankheit der Pfirsich; plum poz, též neštovicí švestek a meruňek, patří k hospodářsky nejškodlivějším virovým chorobám ovocných dřevin. Původcem je *Prunus virus 7*, 760 x 20 nm. Virus má antigenní vlastnosti a je možné vůči němu provádět antisérum. Choroba se vyskytuje na různých odrůdách švestky domácí, meruňky a broskvoně a také na slivách, mirabelkách, renklodách a mandloních. První nálezy choroby jsou z balkánských států; v současné době je silně rozšířena na celém území ČSSR kromě podhorských oblastí. Virus se šíří roubou, očky, odkopky a přenašeji ho různé druhy mšic. Kromě toho je přenosný i mechanicky. Na listech většiny odrůd švestek napadených virem jsou difúzní bílé zelené nebo žlutozelené prstence, proužky nebo skvrny; u některých odrůd příznaky na listech nejsou patrné. Plody předčasně dozrávají a většinou před dozráním opadávají, na povrchu mívají různé kresby, pokožka plodů na těchto místech se propadáva do dužniny, která je nekrotická a gumovitá. Deformované plody meruňek mohou mít kresby i na povrchu pecky, která se obtížně odlupuje od dužniny. Na listech meruňky bývají světle zelené difúzní skvrny, plody jsou kuželovité a deformované. Listy broskvoně jsou často zúžené a znetvořené, na plodech se objevují difúzní žlutavé, mírně propadlé prstence; plody jsou menší, žilnaté, mají snížený obsah cukrů a zvýšený obsah kyselin, a proto jsou nepoživatelné. Choroba může snížit výnos plodů o třetinu až polovinu. Důležitou ochranou je dodržování profylaktických opatření, jako je výběr zdravých matečných stromů, ničení zdrojů infekce, potírání přenašečů a termoterapie školkařského materiálu při 37 °C po dobu 4 týdnů. Odrůdy odolné vůči š. se v našich podmínkách zavádějí.

Lit.: Keglér H., Schmidt H. B., Trifonov D., Identifizierung, Nachweis und Eigenschaft des Scharak-virus der Pflanze (plum pox virus), Phytopath. Z., 6, 1964: 97-111; Albrechtová L., Chod J., Polák J.,

Experience with the diagnostics and purification of plum pox virus. Biol. plant., 19, 1977, 3: 196-204.

šášina, Schoenus, rod čeledi šachorovitých (*Cyperaceae*), obsahuje asi 60 druhů rozšířených nejvíce v Austrálii; k nám zasahují jen dva druhy, š. načervenalá (*S. nigricans*) a š. rezavá (*S. ferrugineus*). Jsou to vytrvalé drobné trávovité byliny se štíhlým stvolem, který nese v pažbách šidlovitého listennu sřbroul klásků oboupohlavných květů. Oba druhy rostou na mokřých loukách, lesních mokřadlech i na černavách (např. v Polabí), kde tvoří husté trsy. Píčinářsky jsou to bezceenné rostliny a obtížně se kosí. Dostál

šater, Gypsophila (guncolovka, kacym; -s Gipskraut, -s Schletterkraut; gypsophyll, chalk-plant), rod čeledi silenkovitých (*Sileneaceae*), obsahující asi 125 druhů rozšířených v Evropě a Asii. Jsou to jednoleté i vytrvalé byliny nebo polokeře s bohatě větvenými tenkými kolénkatými lodyhami, s listy vstřícnými, přisedlými, masitými, celokrajnými a drobnými bílými nebo růžovými květy ve vidlanec; plody jsou kulaté tobolky s ledvinitým semenem. U nás je nejvíce rozšířen š. zední (*G. muralis*), jednoletý plevel okopanin a jiných plodin s úzce kopinatými

Šater zední (*Gypsophila muralis*): a květ (část okvětí odstraněna), b tobolka